

Täysistunto

Torstai 2.10.2025 klo 16.00—20.11

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi energiatehokkuuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 85/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.02 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänäkin käsiteltävänä on hallituksen esitys energiatehokkuuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamiseksi. Energiatehokkuusdirektiivi uudistettiin osana komission 55-valmiuspaketin. Pääosa direktiivin muutoksista astuu voimaan 11.10.2025. Direktiivin velvoitteista ja tavoitteista merkittävä osa voidaan Suomessa edelleen toimeenpanna energiatehokkuussopimusten kautta. Osa energiatehokkuusdirektiivin uusista velvoitteista vaatii lisäyksiä ja muutoksia myös lainsäädäntöön. Valtaosa lakimuutoksista tehdään energiatehokkuuslakiin.

Tänäkin käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä ehdotetaan muutettavaksi pääosin energiatehokkuuslakia. Pienempiä muutoksia ehdotetaan tehtäväksi myös sähkömarkkinalakiin, maakaasumarkkinalakiin, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettuun lakiin ja energiamarkkinariitalautakunnasta annettuun lakiin. Energiatehokkuuslakiin ehdotetut julkista sektoria koskevat muutokset liittyvät energiankulutuksen seurantaan ja vuosittaiseen raportointiin sekä julkisten hankintojen energiatehokkuusvelvoitteisiin. Lisäksi julkiselle sektorille ehdotetaan säädettäväksi velvoite soveltaa energiatehokkuus ensi -periaatetta.

Yrityksiä koskevat ehdotetut muutokset liittyvät velvoitteisiin ottaa käyttöön energianhallintajärjestelmiä ja tehdä energiakatselmuksia tehokkaan kaukolämpö- ja kaukolämmitysjärjestelmän kriteereihin, fossiilisen polttoaineen käytön vähentämiseen sekä hukkalämmön hyödyntämiseen.

Ottaen huomioon Suomessa toteutetun ja olemassa olevan järjestelmällisen, pitkäjänteisen ja jatkuvan työn energiatehokkuuden edistämiseksi sekä markkinaehtoisesti kehittyvän, vähähiilisyyttä tavoittelevan lämmityssektorin toimet ja tulevaisuudensuunnitelmat ei ehdotuksen taloudellisten tai ympäristövaikutusten kokonaisuudessaan arvioida olevan erityisen suuria. Suoria taloudellisia vaikutuksia aiheutuu pääasiassa yritysten velvoittees-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2025 vp

ta ottaa käyttöön sertifioituja energianhallintajärjestelmiä ja tehdä energiakatselmuksia sekä julkisen sektorin mutta myös yksityisen sektorin hallinnollisten tehtävien lisääntymisestä.

Energiatehokkuusvelvoitteiden kansallisesta toimeenpanosta seuraa useita viranomais-tehtäviä. Nämä pääosin ohjeistukseen, neuvontaan, valvontaan ja raportointiin liittyvät tehtävät osoitettaisiin Energiavirastolle. Muihin lakeihin ehdotetut muutokset liittyvät energiatehokkuus ensin -periaatteen soveltamiseen. Energiamarkkinariitalautakunnasta annettuun lakiin tehtävä muutos liittyy lautakunnan toimivallan laajentamiseen.

Ehdotuksen lakien olisi tarkoitus tulla voimaan 11. päivänä lokakuuta 2025. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

17.05 Vesa Kallio kesk: Arvoisa herra puhemies! Joitain huomioita hallituksen esityksen lausuntopalautteesta:

Elintarviketeollisuusliitto, ETL, tuo esille, että siirtymä kohti vähähiilistä ruuantuotantoa saattaa jopa kasvattaa alan energiankulutusta. ETL pitää tärkeänä, että uudelleen laaditun energiatehokkuusdirektiivin kokonaiskulutusta rajoittavat tavoitteet ja energiatehokkuus ensin -periaate eivät estä investointien toteuttamista ja siirtymää kohti vähäpäästöisempää ruuantuotantoa ja teollisuuden sähköistymistä.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että lain toimeenpano voidaan toteuttaa pääosin hyödyntämällä jo nykyisin käytössä olevia politiikkatoimia, kuten energiatehokkuussopimuksia. Yrittäjien mukaan energiatehokkuusdirektiivin toimeenpano tulee toteuttaa kustannustehokkaasti ja hallinnollista taakkaa minimoiden ja että energiatehokkuustoimia koskevien velvoitteiden tulee kohdistua ensisijaisesti suurimpiin energian kuluttajiin.

Direktiivin toimeenpanossa on varmistettava, että uusista velvoitteista ei muodostu kohutonta hallinnollista taakkaa erityisesti pienemmille yrityksille, jotka voivat ylittää katselmusrajan mutta toimivat usein hyvin rajallisilla resursseilla. Yrityksille, jotka ylittävät säädetyn energiankulutusrajan mutta ovat muuten kooltaan tai resursseiltaan pieniä, voitaisiin yrittäjien mukaan asettaa esimerkiksi kevennetyt vaatimukset toimintasuunnitelman julkaisulle. Tarvittaessa neuvontaa ja tuki-instrumentteja katselmusten ja järjestelmien käyttöönoton rahoittamiseen voitaisiin laajentaa.

Arvoisa puhemies! Lausunnoissa tuodaan esille myös se, että energiatehokkuusdirektiivistä aiheutuu uusia julkisten hankintojen ilmoitusvelvollisuuksia hankintayksiköille. Näiden vaikutuksia viranomaisten ja hankintayksiköiden hallinnolliseen taakkaan ei hallituksen esityksessä ole kuitenkaan arvioitu.

Omakotiliiton lausunnossa tuodaan esille tarve torjua energiaköyhyyttä. Suomessa on löydettävissä hyvin erilaisia ryhmiä, joilla on vaikeuksia selviytyä energiakustannuksista. Maa- ja metsätalousministeriön rahoittaman tutkimushankkeen ”Maaseudun energia- ja liikenneköyhyys ilmiönä” tarkastelun kohteena olivat energiaköyhyys ja liikenneköyhyys. Tutkimuksessa tehdyn kyselyn perusteella hieman yli puolessa kotitalouksista oli jouduttu tarkentamaan kulutustottumuksia ja vajaalla viidesosalla kotitalouksista oli uusia tai pahenevia taloudellisia ongelmia. Myös tämä on syytä ottaa huomioon tätä hallituksen esitystä käsiteltäessä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2025 vp

17.08 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Kunnioitettu ministeri, Suomi on jo pitkään ollut edelläkävijä energiatehokkuuden edistämässä. Järjestelmällinen ja pitkäjänteinen työ on luonut pohjan, jonka ansiosta olemme monessa suhteessa etulinjassa. Nyt uusi energiatehokkuusdirektiivi tuo tähän työhön lisävauhtia ja avaa myös uusia mahdollisuuksia.

Yrityksille direktiivi voi merkitä uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Energiatehokkaiden teknologioiden kehittäminen ja energiansäästötoimenpiteet tuottavat pitkällä aikavälillä paitsi taloudellisia hyötyjä myös kilpailuetua kansainvälisillä markkinoilla. Kotitalouksille direktiivi voi puolestaan tuoda konkreettisia säästöjä arkeen, kun energianeuvonta auttaa hallitsemaan kustannuksia ja parantamaan asumisen tehokkuutta.

Energiatehokkuuslaissa säädettäisiin niin sanotusta energiatehokkuus ensin -periaatteesta. Sen tavoitteena on, että julkisissa hankinnoissa, suunnittelussa, politiikassa ja merkittävässä investoinneissa otetaan aina huomioon energiatehokkuusratkaisut. Julkiselle sektorille asetettavat velvoitteet tähtäävät siihen, että kaikkien julkisten elinten yhteenlaskettu energian loppukulutus vähenee vuosittain lähes kahdella prosentilla verrattuna vuoden 2021 tasoon. On kuitenkin muistettava, että julkisella sektorilla haasteet liittyvät ennen kaikkea seurannan ja raportoinnin hallinnolliseen työhön. Tämä vaatii resursseja, jotka olisi parempi kohdentaa käytännön energiansäästötoimiin.

Direktiivin toimeenpano edellyttää tiivistä yhteistyötä valtion, kuntien, yritysten ja kansalaisten kesken. Koska Suomessa on jo vahva pohja, sen lisävaikutukset jäävät kokonaisuutena rajallisiksi, mutta oikein toteutettuna se voi vahvistaa kestävästä kehitystä ja tuoda uusia mahdollisuuksia eri toimijoille. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

17.10 Sara Seppänen ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset energiatehokkuuslakiin ja siihen liittyviin lakeihin tuovat mukanaan uusia velvoitteita julkiselle sektorille ja yrityksille. Perussuomalaiset tunnistavat energiatehokkuustoimien merkityksen mutta korostavat samalla, että direktiivin toimeenpano ei saa lisätä kohtuuttomasti hallinnollista taakkaa kunnille ja viranomaisille. Seuranta- ja raportointivelvoitteet voivat aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia ja resurssipaineita erityisesti pienissä kunnissa.

Yrityksille direktiivin velvoitteet voivat avata myös uusia mahdollisuuksia. Energiatehokkaiden ratkaisujen kehittäminen ja käyttöönotto voivat tuottaa pitkän aikavälin taloudellista hyötyä, ja on tärkeää, että tämä sääntely tukee innovaatioita eikä tukahduta niitä.

Kotitalouksille energiatehokkuusdirektiivi voi tuoda säästöjä, mutta tämä edellyttää toimivaa energianeuvontaa ja käytännönläheistä tukea. Kansalaisten on ymmärrettävä, miten he voivat konkreettisesti vaikuttaa omaan energiankulutukseensa.

Arvoisa puhemies! Energiatehokkuusdirektiivin kansallinen toimeenpano vaatii laajaa yhteistyötä. On tärkeää, että toteutuksessa huomioidaan Suomen jo tekemä pitkäjänteinen työ energiatehokkuuden edistämiseksi. Meidän on varmistettava, että uusi sääntely tuo lisäarvoa eikä vain lisää byrokratiaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2025 vp

17.11 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! On helppo yhtyä täällä perussuomalaisten edustajien puheenvuoroihin. Nyt, kun viemme Suomen lainsäädäntöön näitä EU:n 55-ilmastopakettien konkreettisia toimenpiteitä, niin on tosi hienoa, että se tavallaan konkretisoi ne hyvät asiat, mitä me voidaan energiatehokkuudella tähän yhteiskuntaan saada. Olen tätä esitystä silmäillyt, ja tässä on kyse aidosti energiatehokkuuteen tähtäävästä esityksestä. Mehän tiedämme, että rakennusten lämmitys aiheuttaa merkittävän osan Suomen kasvi-huonekaasupäästöistä. On arvioitu, että jopa kolmannes tulee rakennuksista. Yleisestihän rakennusten energiatehokkuuteen ja lämmitysmuotoihin on totuttu saamaan kiristyksiä EU:lta, eli koko meidän rakennusten energiatehokkuus perustuu näille EU:n minimeille, ja nyt niitä tullaan kiristämään.

On myös hyvä, että tässä esityksessä on otettu esille, luonnollisesti, fossiilisen energian korvaaminen uusiutuvilla, kuten maalämmöllä ja muilla, mutta myös tämä hukkalämmön hyödyntäminen, mikä on tietenkin keskeinen osa energiatehokkuutta. Kaiken kaikkiaan kiitän tästä hyvästä, eteenpäin katsovasta keskustelusta ja esityksestä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

17.13 **Hilkka Kemppi kesk:** Arvoisa herra puhemies! Olen erittäin huolissani siitä, että tuntuu, että sääntelyä lisätään joka päivä. Aika monen esityksen takana on sana direktiivi, ja tuolla talousvaliokunnassa niitä tuntuu tulevan yksi kaksi viikossa, joten kyllä meidän pitää yhdessä kiinnittää huomiota siihen, että me emme tukahduta hengiltä investointeja. Erityisesti energian osalta nämä investoinnit ovat mittaamattoman tärkeitä, jotta meillä riittää energiaa koko maan tarpeisiin.

Tässä edustaja Kallio toi esille, että siirtymä kohti vähähiilistä ruuantuotantoa saattaa kasvattaa alan energiankulutusta. Siksi on tietenkin investoitava uusiutuvaan energiaan, ja hallituksen tulisi tehdä aktiivisia toimia sen eteen. Voitaasiinko esimerkiksi teollisuuden sähköverohelpotuksia jatkaa tai tehdä uusia toimia niin, että teollisuus aktiivisesti myös uudistuisi tällä saralla? Toivoisin, että siellä saisimme lisää vauhtia. Tässä aikaisemmin jo on todettu, että energiatehokkuusdirektiivin kokonaiskulutusta rajoittavat tavoitteet eivät saa estää investointien toteutumista ja siirtymää kohti vähäpäästöisempää ruuantuotantoa ja teollisuuden sähköistymistä. Pidän erittäin tärkeänä, että me kehitymme ja emme säätele itseämme hengiltä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.